

**Інформаційно-аналітичний вісник
про підсумки реалізації Проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на
громаду» в Запорізькій області Програми Розвитку Організації Об'єднаних
Націй в Україні за 2008 рік**

1. Вступ: коротка інформація про Проект.
2. Хронологія і Географія Проекту.
3. Перший діалог з громадами: враження, проблемні аспекти.
4. Тренінги для громад та Форум Місцевого Розвитку
5. Інформаційна кампанія
6. Досягнення, висновки і рекомендації.
7. План роботи на 2009 рік.

1

З моменту проголошення своєї незалежності Україна зробила значний поступ в економічному розвитку. Проте й дотепер країна має низку серйозних проблем. Серед них – нерівномірне економічне зростання – лише незначна частина населення має сталі прибутки. Ті, хто потерпає найбільше (понад 60 % населення), живуть переважно в сільській або напівсільській місцевості.

Низький рівень життя на цих територіях характеризується не тільки низькими доходами, а й незадовільним станом базової соціальної інфраструктури, медичних послуг, освіти та проблем з постачанням питною водою.

Соціальні негаразди, проблеми охорони здоров'я та довкілля наразі дуже поширені та потребують невідкладних дій.

Ці проблеми становлять частину документу **Цілі Розвитку Тисячоліття**, який Україна підписала у 2000 році. Для досягнення цих цілей необхідно багато зробити, особливо на місцевому рівні.

Світовий досвід підказує, що розв'язання цих проблем тісно пов'язане з такими аспектами, як **надання повноважень та активне залучення до дій місцевих громад**, а також стосується їх спроможності визначати пріоритети розвитку та забезпечити їх досягнення.

Досвід Європейської Комісії має багато пілотних моделей проектів сталого регіонального та місцевого розвитку. Однак стандартного підходу «згори - донизу» не достатньо для швидкого та ефективного розв'язання нагальних потреб малозабезпеченого населення.

На противагу цьому **підхід, орієнтований на розвиток території (РТП), запропонований ПРООН в Україні**, довів ефективність та економічність децентралізованого підходу у досягненні соціальних цілей.

Узагальнивши досвід від реалізації попередніх проектів ПРООН в Україні розробила комплексний метод в розвитку територій за принципом «з низу - догори», який отримав своє вираження в Проекті «Місцевий розвиток орієнтований на громаду» (далі - Проект).

Очікується, що Проект забезпечить послідовність політики державного національного планування на місцевому рівні. Відповідно до підходів, вироблених Національною індикативною програмою 2004-2006 України, Планом Дій ЄС-Україна, та політикою ЄС, цей Проект передбачає покращення адміністративних послуг на місцевому рівні.

Головною метою Проекту є створення сприятливого середовища для сталого довготривалого соціально-економічного та громадського розвитку на місцевому рівні шляхом підтримки місцевого самоврядування та активізації ініціатив громади, що сприятиме загальному гуманітарному розвитку та досягненню Україною Цілей Розвитку Тисячоліття.

Конкретні цілі

- (1) Покращення умов життя сільських, селищних та міських (з населенням до 10 тис. осіб) громад в Україні шляхом комплексного відновлення, ефективного використання та системного управління базовими об'єктами місцевої інфраструктури та покращення якості та доступності послуг за рахунок громадських ініціатив самопомоги.
- (2) Доведення ефективності та дієвості механізмів партнерства місцевої влади та громад, децентралізованого управління в Україні і надання соціальних послуг шляхом просування партнерських самоврядних організацій громад, які пропонують ініціативи з самопомоги в співпраці з органами місцевої влади, приватним сектором та іншими зацікавленими сторонами.
- (3) Підвищення належних професійних навичок та знань організацій громад та місцевої влади щодо започаткування та підтримки партнерських відносин на місцевому рівні, що сприятиме сталому соціально-економічному розвитку громад та ефективному наданню соціальних послуг.
- (4) Покращення інституційної спроможності самоврядних організацій громади та місцевих органів влади у сфері визначення потреб і пріоритетів громади, методів управління та моніторингу в рамках місцевого самоврядування за участю громадськості та з використанням концепції «Місцевого розвитку, орієнтованого на громаду».
- (5) Розповсюдження в Україні на рівні населення практичного досвіду принципів спільного планування, прийняття рішень та соціальних дій задля накопичення даних для розроблення політики та проведення

законодавчих реформ сталого регіонального/місцевого розвитку, адміністративної та фінансової децентралізації та консолідації місцевої демократії.

Стратегічною метою Проекту є розбудова потенціалу місцевих громад для політичної участі в процесах прийняття рішень та спрямування цього потенціалу на широку співпрацю з усіма зацікавленими сторонами у всіх секторах суспільства для зміцнення місцевого самоврядування, що в кінцевому результаті приведе до забезпечення сталого соціального розвитку.

Основними підходами Проекту є застосування принципів врядування та підходу, **орієнтованого на права людини**.

Пріоритетними сферами діяльності Проекту обрано:

- **охорона здоров'я** (підтримка мережі первинних пунктів медичної допомоги);
- **енергозбереження** (заходи з енергозбереження, збільшення використання відновлюваних джерел енергії);
- **збереження та поліпшення навколишнього середовища** (утилізація відходів, знешкодження запасів пестицидів тощо);
- **комунальне водопостачання;**
- **комунальний транспорт** (подолання ізоляваності в сільській місцевості, шкільний транспорт).

З метою забезпечення внутрішнього усвідомлення та засвоєння концепції Проекту, в рамках Проекту передбачено надання організаціям громад невеликих грантів для фінансування їх пріоритетних заходів, розроблених на принципах самопомоги та державно-приватного партнерства, коли кожний із партнерів несе свою частку витрат на заходи розвитку.

Відповідно до встановленого механізму не менше, ніж 50% бюджету мікропроекту громади має складатися з місцевих внесків, в т.ч. - членів громади (не менше 5%), приватного сектору та центрального й місцевого бюджетів (не менше 45%), а необхідну решту коштів буде отримано від донорів Проекту – ЄС та ПРООН (але не більше, ніж 10 тис.дол.США).

Цей принцип партнерського включення до планування є обов'язковою передумовою для одержання таких грантів. За підтримки допоміжних організацій (ОПВ, ФМР, ОКР та інших) і місцевих органів влади (СР/МР, РР/РДА). У звичайному постійному режимі такий процес відбуватиметься щорічно, одночасно допоміжні організації в межах своїх пріоритетних галузей впливу готуватимуть плани сталого розвитку.

Три основних вимоги для громади населеного пункту щодо участі в Проекті:

- реєстрація неприбуткової громадської організації;
- акумулювання власного ресурсу у розмірі 5% від вартості проекту
- затвердження плану розвитку громади на 2 роки.

2

У лютому 2008 року ПРООН в Україні розпочала реалізацію відповідного Проекту по всій території України через створення структури впровадження Проекту та розробки методологічних аспектів.

Активна фаза реалізації Проекту в Запорізькій області розпочалася **навесні 2008** року після проведення конкурсного відбору районів на участь в Проекті.

Згідно установлених Проектом норм керівники районів Запорізької області, які були зацікавлені в участі в Проекті подали на розгляд конкурсної комісії аплікаційні форми на відбір до участі.

За результатами аналізу отриманих матеріалів конкурсна комісія у складі представників Проекту, Запорізької облдержадміністрації та Запорізької обласної ради визначила адміністративні одиниці - переможці на участь від Запорізької області:

1. Бердянський район;
2. Великобілозерський район;
3. Гуляйпільський район;
4. Куйбишевський район;
5. Новомиколаївський район;
6. Пологівський район;
7. Приморський район;
8. Чернігівський район.

В резерв були зачислені наступні райони:

1. Василівський;
2. Михайлівський.

Серпень 2008 року був відзначений наступним етапом – «вхід» Проекту на районний рівень з метою ознайомлення зацікавлених осіб з умовами участі в Проекті.

Протягом серпня 2008 року Запорізьким обласним відділом впровадження Проекту (далі - ОВВ) за підтримки Запорізької облдержадміністрації та Запорізької обласної ради було проведено 8 презентаційних семінарів для керівництва районів Запорізької області, керівників структурних підрозділів райдержадміністрацій, районних рад, сільських, селищних, міських голів відповідних районів, представників районних ЗМІ та інших зацікавлених осіб.

Відповідно до кількості учасників на кожному з районних презентаційних семінарів (35-60 чоловік) Проект мав змогу зробити висновок щодо реальної зацікавленості на районному рівні у співпраці.

Результатом проведення презентаційних семінарів стало:

- ознайомлення активу районних центрів з умовами участі;
- представлення Цілей Розвитку Тисячоліття;
- представлення результатів роботи ПРООН в Україні за останні 3-4 роки;
- формування попередньої лояльності активу району до Проекту;
- відпрацювання навичок заповнення аплікаційних форм на участь в

Проекті з сільськими, селищними, міськими головами відповідних районів.

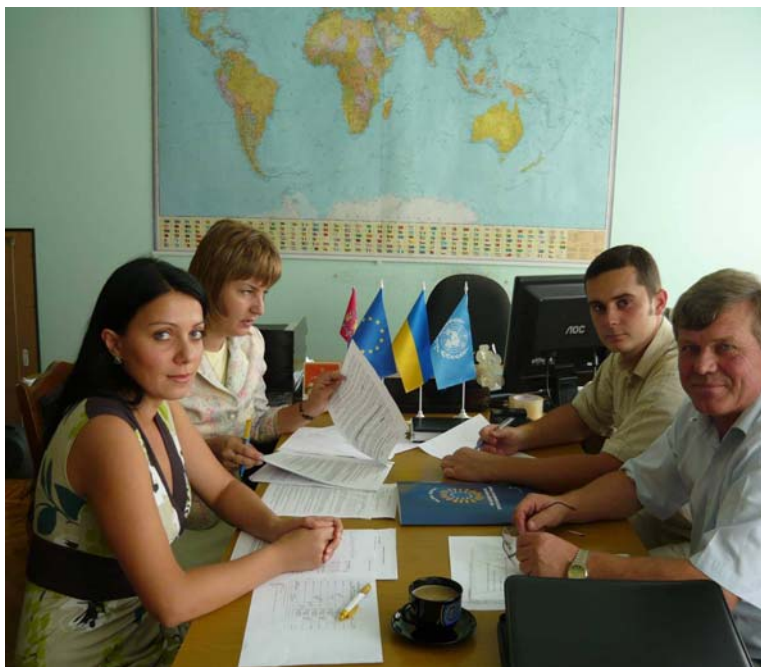
Наступним етапом реалізації Проекту був збір та аналіз аплікаційних форм на участь в Проекті від сільських, селищних, міських рад зацікавлених у співпраці.

До 25 вересня 2008 року обласний відділ впровадження Проекту проводив збір та аналіз аплікаційних форм.

Загалом на протязі серпня – вересня 2008 року Запорізький ОБВ Проекту отримав 65 заявок на участь від сільських, селищних, міських рад 8 районів Запорізької області - учасників Проекту.

Кінцевим аналітичним продуктом партнерських відносин суб'єктів Проекту на відповідному етапі став відбір 40 населених пунктів (чисельністю до 10 тисяч населення), які отримали можливість взяти участь в міжнародному Проекті ПРООН з метою розвитку власних ініціатив.

Станом на 25.09.2008 року, за результатами проведення конкурсного відбору населених пунктів, громади яких візьмуть безпосередню участь в Проекті, Запорізьким ОБВ спільно з партнерами була досягнута чергова **тактична мета** – масштабне (географічне) розгортання прикладної діяльності - **безпосередньо у сільській місцевості** Запорізької області. Проект отримав формальну можливість розпочати свою основну діяльність серед кінцевих отримувачів майбутніх результатів – звичайних громадян.

01 жовтня 2008 року за попередніми практичними результатами спільної роботи, оцінивши прагнення до співпраці між партнерами ПРООН в Україні, Запорізька обласна державна адміністрація, Запорізька обласна рада, районні державні адміністрації та районні ради – учасники Проекту підписали тристоронню угоду щодо співпраці в рамках реалізації відповідного Проекту.

В період вересня-жовтня 2008 року Запорізький ОБВ Проекту за підтримки Запорізької облдержадміністрації та Запорізької обласної ради провів 44 презентаційних семінарів для активу відібраних населених пунктів. Участь у відповідних семінарах взяли:

- представники від райдержадміністрації та районної ради;
- сільські, селищні, міські голови відповідних місцевих рад;
- члени виконкому місцевої ради;
- депутати місцевої ради;
- представники сфер охорони здоров'я, освіти та ін. сфер місцевої ради;
- суб'єкти господарювання та інші зацікавлені особи.

Метою проведення презентаційних семінарів безпосередньо у сільській місцевості було:

- ознайомлення активу населених пунктів з умовами участі в Проекті;
- формування попередньої лояльності активу до Проекту;
- навчання активу громад принципам і методам проведення інформаційної кампанії серед широких кіл мешканців населених пунктів щодо участі в Проекті;

- попередній аналіз проблем в населеному пункті, які можливо вирішити на умовах співфінансування.

Відповідно до кількості учасників заходу (11-70 чоловік) у кожному населеному пункті Проект мав змогу проаналізувати організаторські здібності сільських, селищних, міських голів, рівень зацікавленості членів виконкому та депутатів місцевих рад в розвитку населеного пункту, проблемність із комунікативною структурою між членами активу населеного пункту тощо.

Проаналізувавши вищенаведену інформацію, Запорізький ОБВ Проекту розпочав розробку індивідуальних аспектів в підходах до тієї чи іншої громади.

Разом з тим у той же період часу (**вересень-жовтень 2008 року**) за умовами Проекту, Запорізький ОБВ Проекту проводив повторні презентаційні семінари у тих населених пунктах, в яких явка на перший семінар складала менш ніж 20 чоловік.

Відповідно до проведених заходів Запорізький ОБВ був змушений відмовитись від участі у двох населених пунктах.

В першому випадку (Терсянська сільська рада Новомиколаївського району) – організація презентаційного семінару сільським головою була проведена виключно у контурі газифікації населеного пункту, **чим було порушено умови партнерства с Проектом**. Представники населеного пункту, що зібралася на семінар, представляли собою мешканців 2 вулиць села Заливне Терсянської с/р, які були зацікавлені в газифікації власних житлових будинків. Про можливість вирішення соціально-інфраструктурних проблем села громадськість сільської ради не була проінформована.

Під час проведення повторного семінару зібрання склало більш ніж 90 чоловік, але за умов історично сформованої субкультури (Терсянська с/р в радянські часи налічувала велику кількість окремих колгоспів) громада не змогла дійти компромісу щодо вибору альтернативного об'єкту фінансування, оскільки мешканці адміністративної одиниці опосередковують себе не як громада однієї сільської ради, а як працівники різних агрофірм.

В другому випадку (Смирновська сільська рада Куйбишевського району) Проект мав змогу виявити досить слабкі організаторські здібності сільського голови поряд з відсутністю електоральної довіри до нього. В двох випадках організації та проведення презентаційного семінару та загальних зборів громади - сільський голова не зміг забезпечити необхідну кількість присутніх.

Попередньо Запорізький ОБВ відібрав два резервних населених пункти на заміну існуючим. Рішення по заміні відповідних населених пунктів на резервні буде прийнято Запорізьким ОБВ Проекту спільно з партнерами на початку 2009 року.

Отже, за результатами проведення презентаційних семінарів Запорізький ОБВ Проекту спільно з партнерами розпочав реалізацію заходів передбачених Проектом **безпосередньо в сільській місцевості** Запорізької області.

У період листопада-грудня 2008 року Запорізький ОБВ за підтримки Запорізької облдержадміністрації та Запорізької обласної ради поширив діапазон діяльності серед широких кіл громадськості населених пунктів, які приймають участь в Проекті.

Попередньо, під час проведення презентаційних семінарів, активу громад населених пунктів надавалося доручення щодо проведення інформаційної кампанії по залученню громади села до участі в Проекті.

На протязі 2-3 тижнів, між презентаційним семінаром та загальними зборами населеного пункту, члени активу, які приймали участь у попередньому ознайомчому заході:

- проводили зустрічі із головами вуличних, квартальних, домових комітетів щодо участі громади в Проекті;
- розвішували об'яви у соціально важливих місцях (ФАПи, школи, магазини тощо);
- проводили роз'яснювальну роботу для зацікавлених осіб щодо участі в Проекті.

Головною метою їх роботи на даному етапі – було залучення широких кіл громадськості до участі в загальних зборах села.

Відповідно до проведеної роботи Запорізький ОБВ Проекту спільно з партнерами мав можливість оцінити попередню зацікавленість активу населених пунктів щодо участі в Проекті. Тобто по проведеній інформаційній кампанії чітко просліджувалася якість організаційної роботи кожного населеного пункту: від 50 до 280 присутніх на загальних борах.

За результатами проведених заходів, станом на 25 грудня 2008 року Запорізький ОБВ спільно з партнерами може представити відповідну географію реалізації Проекту:

№ з/п	Район	Сільська, селищна, міська рада	№ з/п	Район	Сільська, селищна, міська рада
1	Бердянський	Червонопільська	21	Новомиkolaївський	Новомиkolaївська
2		Андрівська	22		Софіївська
3		Новотроїцька	23		Підгірненська
4		Андріївська	24		Терноватська
5		Дмитрівська	25		Не визначено
6	Великобілозерський	Новопетрівська	26	Пологівський	Басанська
7		Гюнівська	27		Вербівська
8		Червона	28		Інженерненська
9		Великобілозерська	29		Новоселівська
10		Трудівська	30		Семенівська
11	Гуляйпільський	Верхньотерська	31	Приморський	Банівська
12		Воздвиженська	32		Гюнівська
13		Добропільська	33		Коларівська
14		Малинівська	34		Зеленівська
15		Червонянська	35		Партизанська
16	Куйбишевський	Вершинська	36	Чернігівський	Верхньотокмацька
17		Зразківська	37		Владівська
18		Новоукраїнська	38		Новополтавська
19		Смільська	39		Чернігівська
20		Не визначено	40		Широкоярська

На протязі грудня 2008 року Запорізьким ОБВ Проекту спільно з партнерами було організовано тренінги для громад найбільш активних населених пунктів(див. розділ 4).

3

Загальні збори – надзвичайно відповідальний для громади населеного пункту, Проекту і партнерів Проекту етап.

На протязі листопада – грудня 2008 року Запорізький ОБВ за підтримки Запорізької облдержадміністрації та Запорізької обласної ради провів 43 загальних збори мешканців населених пунктів, які приймають участь в Проекті. Метою відповідних заходів було:

- переконати всю громаду в необхідності покращення їх умов життя саме шляхом колективних дій;
- ознайомити громаду з подальшим процесом впровадження Проекту, у випадку прийняття ними рішення йти далі;
- надати громаді необхідні інформаційно - методичні матеріали щодо реєстрації та діяльності об'єднань громадян.

Користуючись даними з аплікаційних форм сільрад, Запорізький ОБВ спільно з партнерами і громадами, з метою формування достатнього рівня мотивації громад щодо участі в Проекті обговорював наступні теми:

- як якість життя впливає на спокій, заможність та щастя;
- на шляху пошуків такої якості життя громада може мати труднощі;
- для подолання цих труднощів необхідне вміння самоврядування;
- для покращення врядування та створення можливостей для розв'язання проблем громади важливе значення мають: вміння організуватись, віднайти кошти та здобути необхідні навички і вміння;
- взаємовідношення між Проектом, партнерами та громадою має будуватись на умовах партнерства, які сторони зобов'язуються дотримуватись.

Тобто формуючи мотиваційні процеси «в середині» громади Проект та партнери прагнули:

- виявити кореляти проблем, які заважають громаді існувати самодостатньо;
- стимулювати громаду на процес осмислення необхідності задоволення своїх потреб через спільну діяльність та розвиток громадського суспільства як гаранта задоволення відповідних потреб.

Враження отримані Проектом та партнерами під час проведення загальних зборів є досить широкими за діапазоном вивчення.

З одного боку, механізми, успадковані від надзвичайно централізованої системи визначення політики, планування, бюджетування та прийняття рішень,

не так вже й просто пристосовувати до потреб узгодження інтересів та пріоритетів, як їх бачать громада і місцева влада. З іншого ж боку, значну складність становить загальна пасивність населення та обмежені можливості місцевої влади знаходити необхідні для цього кошти.

Значна пасивність населення є результатом не тільки колишньої і можливо теперішньої централізованої політики. На протязі 90-х, початку 2000-х років на території України та Запорізької області діяла і діє значна кількість шахрайських організацій, які сформували у громад недовіру до інноваційних дій, особливо якщо в них фігурують фінансові суми громад.

Саме із цієї причини Проект сформував політику **«відсторонення від коштів громади»**, тобто громада, яка приймає участь в Проекті не повинна віддавати кошти («свої 5%») представникам Проекту. Організація громади, як юридична особа повинна продемонструвати наявність коштів або в касі організації, або на банківському рахунку. При цьому банківську установу громада також обирає самостійно.

Відповідний факт в більшості випадків дозволяє сформувати лояльність громад до Проекту.

Наступним враженням, яке на думку Проекту заслуговує уваги, може бути наступне.

На даному етапі реалізації Проекту неможливо надати чіткого роз'яснення, чому деякі громади можуть дійти консенсусу щодо об'єкту фінансування майже миттєво, а іншим громадам потрібна достатня кількість часу, або зовсім групи за інтересами в громаді не знаходять домовленостей.

Аналітичний інтерес цієї проблеми полягає в тому, що Проектом визначено 5 пріоритетів фінансування ініціатив громад. Відповідні пріоритети були відібрані як такі, що охоплюють проблеми існування майже всіх населених пунктів. Тобто почати співпрацю з міжнародними донорами можливо з будь якої проблеми. Але деякі громади, виходячи із наявних груп по інтересам не можуть визначити першочергову проблему.

Попередня відповідь може полягати в:

- слабкому лідерстві сільського, селищного, міського голови, або обраного голови громади;
- специфічності розвитку території (коли багата агрофірма вирішує проблеми за людей формуючи в них самих неспроможність вирішувати проблеми розвитку);
- наявності широкої кількості груп за інтересами тощо.

В цілому за результатами проведення загальних зборів у відібраних населених пунктах, які приймають участь в Проекті можна зробити позитивний висновок щодо ставлення громад до умов Проекту, тому, що більшість громад вже розпочали підготовку до впровадження власних ініціатив на умовах співфінансування.

SWOT – аналіз

проблемних аспектів, можливостей та перспектив Проекту «Місцевий розвиток орієнтований на громаду»

<p>МОЖЛИВОСТІ</p> <ul style="list-style-type: none"> - залучення грантової підтримки з боку інших донорів; - залучення коштів від національних та регіональних інвесторів на розвиток інфраструктури; - отримання позитивного Світового досвіду фандрейзингу; - покращення соціально-економічного становища на рівні сільської місцевості; - індивідуального розвитку громадян в сільській місцевості 	<p>ЗАГРОЗИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - відсутність досвіду сільських, селищних, міських голів щодо легалізації об'єднань громадян населених пунктів; - відсутність досвіду держреєстраторів майже всіх районів – учасників Проекту щодо реєстрації об'єднань громадян через процедуру легалізації виконкомом сільських рад; - відсутність коштів в місцевих бюджетах на реалізацію Проекту 	
<p>ФАКТОРИ СИЛИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - позитивний досвід діяльності ПРООН в Україні і Світі; - кошти виділені від ПРООН та ЄС на реалізацію Проекту є захищеними статтями видатків; - підтримка Проекту з боку облдержадміністрації та обласної ради; - позитивне висвітлення реалізації Проекту в ЗМІ формує позитивний імідж суб'єктам процесу 	<p>Щодо аналізу можливостей та факторів сили – у суб'єктів Проекту є значна впевненість в отриманні позитивних результатів, оскільки позитивний досвід ПРООН, підтримка влади, захищеність коштів та ін. фактори є досить вагомим гарантом успіху</p>	<p>Враховуючи взаємний вплив загроз і факторів сили суб'єкти Проекту можуть прогнозувати деяке послаблення активності громад на початкових етапах Проекту з причин надання неякісних адміністративних послуг органами влади. Також стурбованість викликає спроможність місцевого бюджету виконати свої фінансові зобов'язання перед громадою та Проектом.</p>
<p>ФАКТОРИ СЛАБКОСТІ</p> <ul style="list-style-type: none"> - відсутність соціальної (колективної) відповідальності членів громади один перед одним; - слабка мотивація до самореалізації у громад, як наслідок довготривалої централізації процесів прийняття рішень; 	<p>На думку суб'єктів Проекту фактори слабкості та можливості рівноцінні за своїм впливом. Отже слабка соціальна відповідальність та відсутність мотивації можуть нівелювати всі прагнення до розвитку. Та навпаки, бажання індивідуального розвитку, можливості залучення коштів та ін. фактори можуть нарешті «зруйнувати» соціальну пасивність громад</p>	<p>Загрози та фактори слабкості представляють собою симбіоз «надбань» попередніх періодів розвитку країни. Неякісні адміністративні послуги, жорстка централізація бюджету, значна фінансова допомога агрогосподарствами в минулому – все це є результатом пасивності громадян.</p>

На початку грудня 2008 року за результатами проведення загальних зборів Запорізький ОБВ Проекту спільно з партнерами отримав формальну можливість перейти до наступного етапу реалізації Проекту – практичне навчання громад.

Враховуючи нерівномірну активність організацій громад Запорізьким ОБВ було прийнято рішення провести навчальні тренінги для окремих громад Новомиколаївського, Куйбишевського, та Чернігівського районів, які першими з учасників Проекту отримали інформаційно-методологічний ресурс від ПРООН.

На протязі 2,3,9,10 грудня 2008 року відповідні громади проходили навчання по:

- практичних аспектах управління громадським об'єднанням;
- формуванню лідерських навичок;
- плануванню діяльності громади;
- підготовки та здійснення податкової і фіскальної звітності;
- вибору альтернатив роботи та оцінки ризиків в розвитку громади;
- проектному менеджменту;
- підготовки мікропроектних пропозицій згідно норм ДБН, САНПіН тощо;

Відповідні тренінги, програма яких містить в собі більш ніж **15 ділових ігор** надали громаді можливість колективного спілкування, обміну думками, отримання пояснень чинного законодавства, формування образу майбутнього в їх діяльності.

Громади, які пройшли тренінги мають право розпочати підготовку мікропроектних пропозицій (далі - МПП).

Саме з метою допомоги активним громадам в підготовці МПП Запорізьким ОБВ спільно з партнерами було організовано та проведено Форуми Місцевого Розвитку **05 та 11 грудня 2008 року** в Новомиколаївському та Чернігівському районах.

Форум Місцевого Розвитку (далі - ФМР) є консультативно-дорадчим органом, який створюється розпорядженням голови райдержадміністрації і діє на період діяльності громад в районі.

Метою створення і діяльності ФМР є побудова оптимальної комунікаційної структури між громадою, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування з ефективним зворотнім зв'язком, що на думку Проекту дозволить громадам періодично висловлювати свою думку на районному рівні, вирішувати нагальні спільні проблеми не тільки однієї громади, а всіх суб'єктів Проекту та значно прискорить процес погодження проектної документації громад.

Діяльність Запорізького ОБВ, Запорізької обласної державної адміністрації та Запорізької обласної ради на протязі реалізації Проекту у 2008 році постійно висвітлювалося в обласних та місцевих засобах масової інформації.

Відповідні заходи є умовами Проекту, які спрямовані на формування позитивного ставлення громад до програм, проектів розвитку, формування образу перманентної підтримки з боку партнерів та можливості самовираження в рамках громадських ініціатив.

Нижче наведено перелік друкованих та інших ЗМІ, в яких надавалася інформація про Проект на протязі 2008 року:

№	Назва видання	Назва публікації та посилання (для електронних ЗМІ)	Дата	Короткий зміст
Друковані публікації				
1	"Голос Гуляйпілья"	"Проект "Місцевий розвиток, орієнтований на громаду"- перший діалог з громадою"	№77-01.10.08	Про проведення семінарів у сільських радах Гуляйпільського р-ну
2	"Запорізька правда"	"ООН поглиблює співробітництво із Запоріжжям"	№148-04.10.08	Про підписання угод між ООН, радами та Адміністраціями
3	"Південна Зоря"	"Місцевий розвиток, орієнтований на громаду"	№151-07.10.08	Про результати відбору сільських рад у Бердянському р-ні
4	"Пологівські вісті"	"Місцевий розвиток, орієнтований на громаду"	№80-08.10.08	Про проведення семінарів у сільських радах у Пологівському районі
5	"Статус"- журнал	"На кону 4 мільйона"	№41-13.10.08	Про підписання угод між ООН, радами та Адміністраціями
6	"Юг-інформ"	"Возьміть гроші, господарю!"	№42-16.10.08	Про проведення семінару у Банівській с/р та Приморському р-ні
7	"Приморская степь"	"Сами, сами... а ми допоможемо"	№41-18.10.08	Про проведення семінарів у сільських радах Приморського району
8	"Ринг-експрес"	"Есть ли манна небесная?"	№86-23.10.08	Про проведення семінарів у сільських радах Приморського району
9	"Рідний край"	"Перший діалог з громадою"	№87-25.10.08	Про проведення семінарів у сільських радах Куйбишевського району
10	"Нива"	"У районі реалізуються нові проекти"	№87-29.10.08	Про проведення семінарів у сільських радах Чернігівського району
11	"Время и мы"	" Не дожидаясь помощи "сверху", Великобелозерцы будут решать свои проблемы сообща"	№44-30.10.08	Про проведення семінарів у сільських радах Великобелозерського району

12	"Наше життя"	"Ніхто не виділяє гроші сонним людям"	№81-01.11.08	Про проведення семінарів у сільських радах Новомиkolaївського району
13	"Південна Зоря"	"Місцевий розвиток, орієнтований на громаду"	№169-06.11.08	Про проведення семінарів у сільських радах Бердянського району
14	"Наше життя"	"Перші кроки вселяють надію"	№83-08.11.08	Про створення ГО та обрання активу на загальних зборах у відібраних селах Новомиkolaївського району
15	"Рідний край"	"Шанс для сільських громад"	№94-19.11.08	Про можливість створення ГО вирішити деякі нагальні місцеві проблеми та покращити інфраструктуру
16	"Ринг-експрес"	"Вам дрова не нужны?"	№96-27.11.08	Про проведення загальних зборів у с. Банівка та інших селах Приморського району
17	"Ринг-експрес"	"Караклия" починає діяти"	№98-04.12.08	Про активність громади с. Гюнівка щодо участі у Проєкті СВА

Телевізійні репортажі

1	ТРК "Алекс"	у області підписано Угоди з ОДА, ОР та районами	01.10.2008	Про підписання угод між ООН, Радами та Адміністраціями
2	ДТРК "Запоріжжя"	у області підписано Угоди з ОДА, ОР та районами	01.10.2008	Про підписання угод між ООН, Радами та Адміністраціями
3	ДТРК "Запоріжжя"	Інтерв'ю Губернатора Запорізької обл.	21.10.2008	Про важливість впровадження Проєкту СВА та покращення інфраструктури завдяки проєкту

Радіо репортажі

1	Обласне радіо-3	у області підписано Угоди з ОДА, ОР та районами	01.10.2008	Про підписання угод між ООН, Радами та Адміністраціями
2	Радіо "Азовські хвилі"	В Бердянському районі пройшли загальні збори	27.11.2008	Про проведення загальних зборів у відібраних селах Бердянського району

	Вид ЗМІ	Кількість повідомлень
1	Газети	33
2	Телебачення	5
3	Радіо	4
4	Електронні видання	7

Досягнуті результати (Станом на 25.12.2008 року):

За результатами проведення наступних заходів на протязі серпня - грудня 2008 року:

1. Підписання тристоронньої Угоди про Партнерство між ПРООН, Запорізькою облдержадміністрацією, Запорізькою обласною радою, райдержадміністраціями та районними радами – Учасниками Проекту;
2. Проведення 8 презентаційних районних семінарів;
3. Проведення 44 презентаційних сільських семінарів;
4. Проведення 43 загальних зборів громад населених пунктів;
5. Проведення 6 тренінгів для найактивніших громад;
6. Проведення 2 Форумів Місцевого Розвитку;
7. Постійного висвітлення реалізації Проекту в місцевих ЗМІ

Досягненнями Проекту є:

1. Проведено юридичну реєстрацію 23 об'єднань громадян з 40 учасників Проекту;
2. Легалізовано 35 об'єднань громадян з 40 учасників Проекту;
3. Безпосередньо приймають участь в Проекті 4791 домогосподарство із 21182 (23% домогосподарств від потенційних учасників із 40 сільських, селищних, міських рад);
4. Ознайомлено з Проектом більше ніж 186 000 мешканців Запорізької області
5. Найактивніші організації громад – (11 громад) пройшли тренінги з управління та планування громадою та підготовки мікропроектних пропозицій
6. В 2 районах із 8 відбулися перші Форуми Місцевого Розвитку

Враховуючи проведені на протязі 2008 року заходи та досягнуті результати можливо зробити відповідні **висновки**:

- динаміка запровадження Проекту є досить високою та достатньою для досягнення запланованих цілей у 2009 році;

- недостатній практичний досвід надання адміністративних послуг працівників структурних підрозділів органів місцевої виконавчої влади та органів місцевого самоврядування є загрозою послаблення активності громад, незважаючи на присутність або відсутність Проекту ПРООН;

- на активність громад в різних районах впливають історичні фактори формування субкультури соціального існування, що вимагає від Проекту та партнерів проведення глибокого аналізу факторів підтримки розвитку громад;

- більшість громад позитивно сприйняли «вхід» Проекту, виражаючи при цьому «довготривалу очікуваність» розвитку після десятиліть пасивності.

Відповідно до першого отриманого досвіду Проект може надати наступні **рекомендації**:

- органам виконавчої влади (облдержадміністрації, райдержадміністраціям, представництву Держпідприємництва у Запорізькій області, ДПА в Запорізькій області), органам місцевого самоврядування (сільським, селищним, міським і районним радам) та представникам Проекту посилити процес навчання аспектам легалізації, реєстрації об'єднань громадян, проведення податкової та фіскальної звітності тощо;

- органам місцевої виконавчої влади (райдержадміністраціям) та органам місцевого самоврядування (сільським, селищним, міським і районним радам) посилити інформаційну кампанію із свого боку щодо формування позитивного іміджу Проекту;

- районним радам, які приймають участь в Проекті, в межах штатної чисельності створити відділ (сектор) підтримки громадських ініціатив.

План роботи Проекту та партнерів на 2009 рік:

S.N	Заходи	Запоріжжя				
		Стан на 2008	План 2009			
			Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4
1	Семінари на рівні міських/сільських рад	44				
2	Угоди з міськими/сільськими радами		40			
3	Перші діалоги	43	1			
4	Створено організацій громад	39	1			
5	Зареєстровано організацій громад	23	17			
6	Другі діалоги		30	10		
7	Проведення тренінгів	6	14	4		
7.1	управління ОГ,	2	6			
7.2	планування,	2	6			
7.3	підготовки мікропроектної пропозиції	2	4	2		
7.4	Впровадження МП					
7.5	Фінансовий менеджмент					
7.6	Моніторинг, оцінка та звітність					
8	Створення та проведення ФМР	2	6			
9	Підготовлення та затвердження МПП (ФМР)		25	15		
10	Підготовлення та затвердження МПП (СВА)		25	10	5	
11	Підписання Угод з ОГ		30	10		
12	Треті діалоги			10	25	5
13	Завершення реалізації мікропроєкту				5	5